

PORTALEN

4/2021 • STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

William Kohlström, 18, vill vara med och bryta
ensamhet - går in i kyrkofullmäktige

**Ovärderlig diakoni
värd miljarder**

**Fängelseprästen
Hanna Backman:
"Där är helt
igenom äkta"**

Microsoft 365
**Så blir församlingen
smartare och säkrare**

Nya stiftsdirektorn Jimmy Åkerfeldt

går sin egen väg

BRYT EN TRADITION

Vi lever alla under samma himmel och har samma rättigheter. Men beroende på var vi föds eller vilket kön vi har ser verkligheten olika ut. Act Svenska kyrkan arbetar tillsammans med andra kyrkor, organisationer och tusentals frivilliga runtom i världen för att stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och våld mot flickor.

#BRYTENTRADITION

EN AV TRE FLICKOR
UTSÄTTS FÖR VÅLD
UNDER SITT LIV.

FLER ÄN 30.000
FLICKOR GIFTS BORT
VARJE DAG.

 = 100 FLICKOR

FLER ÄN 10.000
FLICKOR KÖNSTYMPAS
VARJE DAG.

Tillsammans kan vi göra skillnad. Din gåva gör det möjligt!

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

PG 90 01 22-3 BG 900-1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 700 exemplar
Utges av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift.

ANSVARIG UTGIVARE

Jimmy Åkerfeldt

REDAKTÖR

Marlene W Antonson
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Marlene W Antonson
Elin Henningsson
Åsa Ingårda
Agneta Larsson
Mathias Lundqvist

ADRESS OCH TELEFON

Portalen, Marlene W Antonson
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@
svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

www.svenskakyrkan.se/
strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Jimmy Åkerfeldt, Strängnäs
Foto: Magnus Aronson

Ett bitvis tufft år är snart till ända... Men låt oss fira att en konung kommer till oss! Och läsa Portalen såklart... om allt det goda som görs runt om i vårt stift. Låt ljuset övervinna mörkret!

MARLENE OCH PIA

*En välsignad jul och
ett gott nytt år!*

Sagt vid kyrkkaffet	4-5
Stifta bekanskap med: Jimmy Åkerfeldt, stiftsdirektor	6-10
Boktips	11
Stiftet runt	12-13
Tema: Diakoni	14-19
Fördjupning: Helén Tingman om diakoni i ögonhöjd	20-22
Så funkar Microsoft365 i Svenska kyrkan	24-25
Nyfiken på: William Kohlström, 18 år, förtroendevald i Mellösa församling	26
Kurser och utbildningar	27
Krönika	28

Julen ska vara god!

Om kontot sinar av alla julkalppsköp så kan du ju baka och sälja julgodis.

Extraknäcka, så att säga.

Erika Alatalo,
Kamrer, Strängnäs stift

tipsar

NYTT KYRKORÅD

Intressant och viktigt att läsa om utbildningen "På stadig grund" med allt vad det innebär att vara styrelse i Svenska kyrkan.

SIDAN 4

GER HOPP

Kyrkan bakom låsta dörrar – Hanna Backman berättar om sin tjänst som fängelsepräst där hon varje dag får vara med om när nytt hopp tänds om en annan framtid och ett annat liv.

SIDAN 14-15

SKOGEN GER PERSPEKTIV

Att få läsa om stiftsdirektor Jimmy var spännande, det är bra om han tänker på budgeten på hundpromenaderna i skogen! :)

SIDORNA 6-10

I vår rustar vi hela kyrkorådet!

Vid årsskiftet går vi in i en ny mandatperiod. Under fyra år ska det nyvalda kyrkorådet styra församlingen, fatta kloka beslut, lägga upp strategier och göra teologiska och ekonomiska prioriteringar.

– Jag tror att varje ledamot har tackat ja till uppdraget med viljan att allt ska bli på bästa sätt. Och för att hjälpa till med det kommer **Strängnäs stift** under våren 2022 hålla en basutbildning för hela kyrkoråd, både nya som gamla ledamöter, berättar Marie Kilhed, projektledare för utbildningen "På stadig grund".

Det finns alltid en blandning av "mjuka" och "hårda" värden att ta hänsyn till. Och förutom kunskap i sakfrågor behövs en gemensam reflektion för att besluten ska bli hållbara och väl grundade. Vad innebär det att vara styrelse i Svenska kyrkan? Hur ska vi möta kyrkans stora utmaningar? Vad har kyrkorådet för ansvar? Vad innebär arbetsgivaransvaret?

– I år lägger vi särskild stor vikt vid att så många som möjligt i ett kyrkoråd går tillsammans på utbildningen. Så därför kommer vi ge rabatt till de som kommer flera från samma kyrkoråd, säger Marie Kilhed.

– Vi kommer ta upp områden som roller, ansvar och mandat, att arbeta strategiskt, det goda ledarskapet, att vara arbetsgivare samt de teologiska utmaningar som kyrkan står i.

Till hösten 2022 kommer det erbjudas ämnes- och fördjupningsutbildningar.

Marie Kilhed

PIA ANDERSSON

KOSTNAD: 600 kr. Deltagare 5–8 från samma kyrkoråd får 25 % rabatt, deltagare däröver får 50 % rabatt (rabatten gäller om man deltar vid samma kurstillfälle). I kursavgiften ingår boken "Du är vald" samt lunch och kaffe.

ANMÄLAN: Öppnar i slutet av december, sista anmälningssdag är 15 februari 2022.

KURS. I vår kommer det en basutbildning för alla förtroendevalda inklusive kyrkoherde i kyrkorådet.

PÅ STADIG grund

Basutbildningen "På stadig grund" för kyrkoråd

- Fredag 4 mars Sollidens kursgård, Örebro
- Lördag 5 mars Sollidens kursgård, Örebro
- Fredag 11 mars Stiftsgården Stjärnholm, Oxelösund
- Lördag 12 mars Kumla församlingshem
- Fredag 25 mars S:ta Ragnhildsgården, Södertälje
- Lördag 26 mars Sandbäcksgården, Katrineholm
- Fredag 1 april Stiftsgården Stjärnholm, Oxelösund (för pastorat)
- Lördag 2 april Kumla församlingshem (för pastorat)
- Lördag 23 april Fors församlingshem, Eskilstuna
- Lördag 7 maj S:ta Ragnhildsgården, Södertälje

PS. Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation ger tillsammans med Sensus och Verbum en digital utbildning med start i januari 2022 för ordföranden och vice ordföranden som vill fördjupa sig i uppdraget.

"Min **tro och musiken** hör tätt samman, de **går inte att separera**".

IDOLDELTAGAREN PÄR LINDBERG, TILL PASTORATETS TIDNING "ÖREBRO-MITT I LIVET"

Sök projektpengar för att förbättra kunskapen om kulturarvet

utvecklar kunskapen om det kyrkliga kulturarvet. Läs mer på internwww.svenskakyrkan.se/fastighetkulturarv

Svenska kyrkan fördelar en procent av det statliga stödet till projekt inom konservering, hantverk, klimat och miljö, tillgängliggörande och kulturarvsförvaltning. Till och med 28 februari, finns möjlighet att söka ersättning för projekt som

Ny kontaktperson vid övergrepp

Sexuella övergrepp är ett samlingsbegrepp som omfattar allt från sexuella trakasserier av olika slag till våldtäkt, såväl brottsliga handlingar som moraliskt klandervärda sådana. I begreppet inryms inte enbart sexuella handlingar. I varje stift finns en kvinna och en man som lyssnar, ger stöd och förmedlar kontakt till myndigheter och organisationer.

Den som blivit utsatt för sexuella övergrepp kan vända sig till **stiftets kontaktpersoner**: Patrik Skantze (präst) 0730-949282 eller Helén Tingman (diakon) 070-510 04 65 (ny).

Mer om tro på webben

Svenskakyrkan.se fyller på med nya sidor om kristen tro och livsfrågor. Det nya materialet är en del i programmet *Lärande och undervisning* och utökas allteftersom.

Hänvisa människor dit och använd gärna materialet i församlingens verksamheter! www.svenskakyrkan.se/om-kristen-tro

Häng med Jesus

Vad passar bättre än att hänga den heliga familjen i granen.

4-pack julgranskulor med julklub-bemotiv finns på jesusbutikens.se. De är 7 centimeter i diameter och kostar 89 kronor.

Kyrkans SOS och Kyrkans nät-vandrarer finns numera på en egen webbplats, www.kyrkanssos.se.

Kyrkans SOS är en fristående organisation som står nära Svenska kyrkan. Man arbetar tillsammans med församlingar, pastorat och stift. Man kan ringa, maila eller som ungdom också chatta via webbsidan.

Grattis Linnéa och Järna-Vårdinge

HURRA. Publishingpris till Järna-vårdinges församlingstidning.

Kyrkobladet från Järna-Vårdinge pastorat vann guld i kategorin Medborgartidning 2021, Publishingpriset.

”För en välproducerad tidning med perfekt ton, texter med rolig mix och illustrationer med verkshöjd.” Linnéa Malmberg är redaktör för församlingstidningen. Stort grattis och bra jobbat! Bladet hittar du på: www.svenskakyrkan.se/jarna-vardinge/kyrkobladet

Publishingpriset delas ut i olika kategorier varje år.

KONFADAG LÖRDAG 26 MARS 2022

Följ med och se

- pilgrimsvandring till
- workshops
- föreläsningar
- mäsas
- lekar, pussel och mycket mer...

Inspirerande föreläsning om utaförslap av dansaren Tobias Karlsson

Mässa med biskop Johan

I januari kan du anmäla ditt konfirmandsteg och läsa mer om dagen på webben: www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/konfa22
Kontaktperson på Strängnäs stift: marie.westling@svenskakyrkan.se

sensus Svenska kyrkan STRÄNGNÄS STIFT

MISSA inte. Anmälan till konfadagen öppnar 15 januari. Vi håller till vid **Strängnäs** domkyrka den 26 mars 2022. Begränsat antal platser (tyvärr).

BIBELBERÄTTELSE. Här har Legoklubben byggt utifrån berättelsen om Jona och valfischen.

Byggexplosion i Nyköping

En gång i veckan träffas Legoklubben i **Nyköpings församling** och bygger. Det är 20 barn från årskurs två och uppåt som kan vara med. Och fler står på kö.

Legoklubben startar alltid med att äta mellanmål och ledarna läser en berättelse ur Barnens bibel. Sedan är det full fart med legobygget.

Ibland har byggräffarna teman och ibland byggs det fritt eller efter en bibelberättelse. Gruppen leds av Eva Rosenberg, förskollärare och Lina Björkberg, fritidsledare.

Populärt med begagnade gravstenar

På S:t Eskils kyrkogård i **Eskilstuna pastorat** går det att välja återanvända gravstenar.

– Vi får faktiskt förfrågningar från hela Sverige. Jag tycker det är bra att man kan återanvända gravstenar på det här sättet, säger Linn Blomstrand, driftschef på Eskilstuna pastorat till P4 Sörmland.

Den som vill köpa en återanvänd gravsten väljer själv den sten som känns rätt. Gravstenarna är nerslipade och ser ut som ”nya”. Man väljer också gravyr, gravyrfärg och dekor.

En återanvänd gravsten minskar koldioxidutsläppen som sker vid köp

MILJÖTÄNK. En begagnad gravstenen är nedslipad när den väljs.

av gravstenar från utlandet och de gamla hållbara gravstenarna av granit bevaras för framtiden.

Hemkört kan göra gott

Domkyrkomust är äppelmust framställd av äpplen från **Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspös** egna äppelträd. Musten kan köpas på julmarknad i december, köper man många och bor i staden kan man även få hemkört.

Försäljningens överskott går till människor som behöver hjälp både i församlingen och ute i världen.

Palveleva puhelin avaa chatin ja nettikirjeen

Palveleva puhelin siirtyy digiaikaan ja avaa palvelun myös verkossa. Marraskuun alusta päivystäjän kanssa voi viestiä chatin ja nettikirjeen välityksellä.

Sverigefinska telefonjouren utökar Från och med 1 november, utökar Svenska kyrkans sverigefinska telefonjour sina tjänster. Nu går det även att skicka digitala brev och chatta.

Förlåt!

Svenska kyrkans ursäkt till hela det samiska folket kommer att framföras av ärkebiskopen vid två tillfällen. Första tillfället var vid kyrkomötet i november, andra tillfället blir i Sápmi, oktober 2022.

Jimmy Åkerfeldt har hela stiftet *i siktet*

Stiftsdirektor Jimmy Åkerfeldt står med ena foten i skogen och den andra i stan. Nu ska han få med sig gräsrötter och kyrkoledningar så att kyrkan håller för framtidens utmaningar.

TEXT: MIRIAM ARREBÄCK FOTO: MAGNUS ARONSON

DET VAR strax bortom ängen Paradiset som han sköt sin första hjortkalv. Jimmy Åkerfeldt satt på pass i skogen en tidig morgon när en hind med två kalvar dök upp.

– När kalven föll stannade hinden och tittade på den. Jag fick sjasa i väg henne, för att kunna kontrollera att kalven var ordentligt död.

Det är ett känsloladdat minne, men inte sentimentalt. Jimmy är pragmatisk när det kommer till jakt och skogsbruk. Skogen som ägs av sambon Hans ska brukas och viltet ska vårdas. Inte minst behöver vildsvinen hållas efter så att de inte går närmare gården och förstör åkrar och spannmål. Det var en av anledningarna till att Jimmy skaffade jaktlicens för ett par år sedan.

– Det är ett bra sätt att ha kontakt med folk i byn också. Det är roligt att ingå i jaktlaget.

”Byn” är Svinnersta i södra Närke, drygt 20 minuters bilresa från Örebro. Hit till gården Jontorp flyttade Jimmy 2016, något år efter att han blivit kyrkoherde i Lerbäck och Snavlunda församlingar. Livet på lantgården blev en del av hans vardag.

– Det hände en gång att några djur rymde just när jag skulle i väg till ett möte. Det var inte så kul att jaga kossor just då, säger Jimmy och kan hålla sig för skratt vid minnet.

Men det är ingen tvekan om att han trivs med att ha öppna fält som utsikt från hemmakontoret.

De senaste åren har Jimmy haft nära till jobbet – och nästan aldrig varit ledig. Det har sina för-

VECKOPENDLAR. I veckorna bor Jimmy Åkerfeldt i Strängnäs. Han tycker det är viktigt att finnas på plats på kontoret för att vara nära stiftsmedarbetarna och det dagliga arbetet.

och nackdelar att ofta kunna ställa upp med kort varsel. Mest har det varit positivt. Jimmy är en engagerad arbetsledare och blev också snabbt en uppskattad chef och kyrkoherde, och sedermera även kontraktsprost i Södra Närke kontrakt. Han har lett flera strukturförändringar (bland annat sammanslagningen till nya Askersunds pastorat) och bidrog till att samverkansbyrån i Hallsberg kom till stånd.

HAN HAR en särskild gåva när det gäller att få människor att samarbeta. Föddes han med ledaregenskaper eller hur har han lärt sig det där?

– Jag vet inte ... Jag minns att fröken på lågstadiet bad mig prata med klassens bråkiga kille. Han hade blivit utskickad från klassrummet och fröken sa åt mig att gå ut och prata med honom.

Jimmys diplomatiska talang i kombi-

nation med tydliga målbilder har varit en tillgång som kyrkoherde i möten med olika kyrkoråd, en väldigt stark lokalpatriotism kan tidvis vara en utmaning.

– Jag drivs av att se hur vi kan samverka med varandra på olika sätt. Då måste man se bortom sockengränsen.

Nu får Jimmy chansen att höja blicken ytterligare, närmare bestämt över de gärdesgårdar som gränsar till andra stift och till Kyrkokansliet i Uppsala. I augusti började han som ny stiftsdirektor i Strängnäs stift. På hans skrivbord ligger därmed bland annat frågor om gemensamma system, budget för ett pastoralt område med cirka 373 000 kyrkotillhöriga och de storslagna visioner som biskop och stiftsstyrelse har för Domkyrkoberget. Arbetsbelastningen har knappast minskat. Men nu när han lämnat församlingstjänsten finns i alla fall chansen till en julhelg utan jobb,

för första gången på väldigt många år.

Jimmy veckopendlar till Strängnäs där han möter många av stiftsorganisationens cirka 55 anställda, även om stiftet har flera olika tjänsteställen.

– Det är viktigt att vara på plats. Jag försöker vara på kansliet måndag till fredag. Jag jobbar hemifrån någon enstaka dag. Samtidigt är det skönt att veta att jag verkligen är ledig när jag hemma på gården.

SÅ NU har han ett andra hem i Strängnäs, en övernattningslägenhet att landa i under vardagarna. Det är lite av en cirkel som sluts. Efter gymnasiet var Jimmy inställd på att bli fältpräst och för det krävdes värnplikt ett par månader. Så Jimmy tillbringade därför sommaren 1993 i regementsstaden Strängnäs.

– Det är minnen som kommer tillbaka

Pappa, präst, stiftsdirektor och hovpredikant

NAMN: Bo Jimmy Åkerfeldt

ÅLDER: 47 år

FAMILJ: sonen Xerxes, 23 år, sambon Hans Andersson och hunden Brisa.

BOR: Svinnersta Jontorp.

PRÄSTVIGD: För Västerås stift 1999,

pastorsadjunkt i Fellingsbro, komminister i Långbro, kyrkoherde i Frövi, kyrkoherde i Lerbäck-Snavlunda.

SPELAR: lite piano.

STÖVELSTORLEK: 44

PÅ SÅNGBORDET: en biografi om

Dan Andersson, skriven av Nils Holmdahl, en tidigare lärare till Jimmy.

EXTRAJOBB: Jimmy är sedan ett år "Extra ordinarie hovpredikant". Första predikotillfället i Slottskyrkan blir den fjärde advent.

nu, till exempel när jag är ute i P10-spåret där vi brukade springa.

Men Försvarsmakten förändrades och det blev inget av med uppdraget som fältpräst. Men Jimmy fortsatte med teologin. Längtan att bli präst har funnits med honom sedan barnsben. Troligen ända sedan han som liten bläddrade och försökte läsa i farfars Bibel.

– Jag brukade tända en liten ljuslykta. Det var något heligt över det där. Något mellan mig och Gud som jag gav rum för, även om jag kanske inte kunde tillgodogöra mig texterna.

INGEN ANNAN i familjen var särskilt intresserade av kyrkan. Men Jimmy fick gå i Kyrkans barntimmar. Konfirmationen betydde också mycket, liksom att han tidigt fick bli kyrkvård hemma i Grängesberg, dit familjen flyttat från Stockholm på 1970-talet. Pappa Bo jobbade på verkstaden nere i gruvan, mamma Kersti var hemma med barnen.

– Även om pappa och mamma inte direkt uppmuntrade mig att bli präst så har de heller aldrig ifrågasatt mitt val. De ville att jag och mina systrar skulle göra något av våra liv, men vad det innebar var vår egen sak. Vi hade stor frihet.

Han ser en parallell mellan barnuppfostran och liturgi.

TILLSAMMANS. För nya stiftsdirektorn är det viktigt att arbeta tillsammans mot uppsatta mål. Både på stiftskansliet, i stiftets församlingar och i hela Svenska kyrkan. "Jag drivs av att se hur vi kan samverka med varandra på olika sätt".

– Man predikar för barnen och man har sändningen, när man vinkar av dem. Jag har inte fått så många instruktioner från mina föräldrar men däremot har det varit viktigt med budskapet i sändningen: Du ska göra det du vill.

Jimmy flyttade till Uppsala för att plugga teologi. Han jobbade extra i en orientalisk livsmedelsbutik och fick kontakt med många från Mellanöstern. Så kom det sig att han träffade en jämnårig tjej från Iran som också pluggade. De gifte sig ganska snart och året innan Jimmy skulle prästvigas fick de sonen Xerxes.

– Jag var 23 år och hade en bild av hur prästlivet skulle se ut, en ganska romantiserad bild som kanske inte helt och hållet var min egen egentligen. I den ingick också den lilla prästfamiljen som man skulle vara.

Det som var ovanligt i just den här prästfamiljen var att prästfrun var muslim. Hon följde med Jimmy till kyrkan, men konverterade inte.

– Hon hade lämnat en totalitär teokrati, men hade samtidigt med sig att en tro är avgörande för en människa. Och vi möttes i det.

– Det öppnade en ny värld för mig och ett nytt sätt att se på vad tillhörighet och hemvist är. Och för betydelsen av det religiösa modersmålet, också i det andliga.

Vad "folk tycker" har han aldrig brytt sig särskilt mycket om. Men han har inte heller haft någon ambition att sticka ut och vara anorlunda.

– Som präst är man offentligt material och det innebär att alla möjliga människor har åsikter om ens livsval, till exempel vem man tycker om. Jag förstår att människor kan bli provocerade genom att jag kanske inte passar in i deras bild. Men jag drivs inte av att försöka övertyga människor, utan av att försöka vara öppen för livet.

– Jag har gjort det som har känts rätt.

DEN INRE kompassen och det modet kommer han säkert att få nytta av framöver. Tillsammans med biskopen gäller det för stiftsdirektorn att navigera rätt i både små och stora frågor. Kyrkan befinner sig – nu liksom i alla tider – i förändring. Hur ska doptalen öka? Hur är kyrkan relevant för sin samtid? Hur ska krympande ekonomiska resurser förvaltas på bästa sätt? Vad kan stiftet hjälpas åt med och vad är Strängnäs stifts bidrag till det gemensamma bästa? Jimmy sökte jobbet som stiftsdirektor för att han lockades av att få förstå frågorna från annat perspektiv.

– Varför tolkar vi det som om vi hela tiden blir pålagda saker uppifrån? ►

GÄRNA SKOGSMULLE.

Jimmy Åkerfeldt har jaktlicens och är gärna ute i skogarna i byn Svinnersta i södra Närke. Att gå i skogen ger andra perspektiv på vardagens problem.

Det är ju gemensamma beslut. Vi kan inte tro att vi sitter på lösningen själva i Strängnäs. Vi måste möta de andra, utanför vårt stift, för att förstå oss själva och vad vi kan bli bättre på.

EN SAK är säker, Jimmy tänker inte bara åka med. Han vill gå i en riktning som innebär att "släppa sargen".

– Det finns risk att vi fastnar i våra former. Det tror jag är en fara. Kyrkan lever inte genom sin organisation, vi bärs ju av en berättelse.

Han konstaterar att stiftets verksamhet, utbildningar och kurser, i stor utsträckning har varit inriktad på anställda i församlingar. Framtidens folkkyrka behöver zooma ut och få in fler i bilden.

– Att vara ideell kanske inte ska handla om att ha "en liten hjälpuppgift" utan att ideella också får ta ansvar för viktiga ledaruppdrag.

– Jag tror på det lokala engagemanget, att ha en verksamhet kring varje kyrka. Men då måste fler släppas fram, de som möjliggör att man kan samlas till bön varje vecka i ett kapell.

Jimmy är starkt präglad av det lilla samhället i Dalarna där han växte upp. En bygd som fått utstå stora och snabba samhällsförändringar på grund av gruv-

nedläggningen. Under åren har bruken kommit och gått. Människor där har blivit vana vid förändring, och enligt Jimmy har det lett till stor självständighet.

– Jag är en bergslagsmänniska. Man är inte så finkänslig, det är lite rufft, inte så prydligt.

Rollfördelningen mellan biskop och stiftsdirektor, även om denne i det här fallet är prästvigd, är tydlig när det kommer till pastorala frågor. Jimmy saknar inte att stå i första ledet som präst, som han gjort i så många år.

– Som kyrkoherde är man alltid den som ska säga något, man ska jämt vara med. Nu är det ju biskopen som får personifiera kyrkan. I min tjänst får jag mer lösa uppgifter som kommer till mig. Det känns spännande.

EN UPPGIFT som han garanterat får hantera handlar om skogen. Kortfattat kan skogsdebatten sammanfattas: de som vill avverka mindre mot de som vill bruka mer intensivt (med avverkning och nyplantering.) Båda sidor argumenterar utifrån hållbarhet och för klimatets bästa.

– Förvaltare innebär att ta hand om det som vi har att leva av. Naturen kan inte enbart vara rekreation. Det är också ett värde som ska omsättas och ge ekono-

misk trygghet, säger Jimmy.

– Samtidigt ska vi vara öppna för att utveckla skogsbruket utifrån nya rön. Forskning ska vara utgångspunkten.

SVENSKA KYRKAN är en av landets största skogsförvaltare, Strängnäs stift är dock inte "skogstungt". Varje stift har en egen förvaltning. Kyrkan kan därför inte tala med en enad röst vilket Jimmy beklagar. Han skulle gärna se att frågan kom högre upp på dagordningen i stiftens gemensamma samtal.

– Vi borde bli tydligare i debatten, för att vara till stöd för alla som brukar skog och lever på skog.

Hunden Brisa, en pigg och livlig Jack russell-tik, är en av anledningarna till att Jimmy ofta går ut i skogen. Här springer hon fritt utan att bekymra sig om bilar. Att vandra genom hagarna och i skogen ger samtidigt Jimmy befriande perspektiv på vardagens problem.

– Ute i naturen får allt rätt proportioner. Den där personalfrågan eller det ekonomiska bekymret som är så viktigt när man är på jobbet ... ja, det är ju trots allt världsliga saker. Man påminns om att det finns annat som ger livet mening.

Lärobok för predikosugna

■ Emmausvägen. Tio steg för församlingsveniater

(Argument, 2021)

Erik Keijser

Det behövs bra predikningar och gudstjänster i en församling. På allt fler håll saknas det dock präster och då får lekfolket leda gudstjänsterna och predika. I några stift har behovet blivit så stort att predikokurser ges för intresserade som inte är vigda präster. Därför har Erik Keijser skrivit en handbok för församlingsveniater. Han har själv hittat på ordet *församlingsveniat* och vill med det påpeka att uppdraget att predika hör hemma i en församling. Predika är något vi gör för någon annans skull.

Metodiken i boken bygger på att en intresserad person jobbar ihop med en erfaren präst som handledare. Processen är i tio steg, där några steg kan behöva mer tid och tas om för den som behöver det. Först; hitta ett

budskap i bibeltexten, därefter att skapa struktur och ett tydligt framförande. Sedan stå inför en församling och tala, och till slut predika med egna ord.

Handboken är ambitiös men samtidigt finns det en omsorg om den som vill lära sig att predika. Det är viktigt att den som vill ska hitta ett sätt som håller för både den enskilde och församlingen under lång tid. Även erfarna predikanter har glädje av att läsa boken. Jag gillar påminnelsen om att jobba vidare med mina egna predikningar. Hela församlingen har glädje av tydliga budskap och bra predikningar.

JOHAN SVEDBERG

Om att möta Gud i naturen

■ Med stövlarna på jorden (och blicken riktad uppåt)

(Bornelings förlag, 2021)

Alexandra Gelland

När Ylva Eggehorn i *Ska vi dela* satt med Jesus vid köksbordet 1970 var det närmast chockerande vardagligt, men samtidigt helt rätt i tiden. När Alexandra Gelland möter Jesus på Finlandsbåten eller liknar himmelriket vid en hjortronmyr är det lika nära och chosofritt. Författaren skriver om att möta Gud i naturen – vad kon, hunden och katten kan lära oss om att leva och hur vardagliga föremål talar om evigheten. Först tänkte jag "Behövs det verkligen en till sådan här bok? Vardagsnära betraktelser, vackra bilder – det har väl gjorts förr?" Men samtidigt: behövs det fler kattungar i världen? Behöver vi fler symfonier? Behövs det en till tavla till? Det är väl inget fel i att något fint skapas?

För den här boken är fin. Tillalet är äkta och personligt, människan bakom lyser igenom. Bilderna – varav flera tagna av författaren – är vackra och binder ihop texten. Utgåvan i sig är trevlig att hålla och bläddra i och har lyxen med ett bokband att lägga vid den andakt man läser. Upplägget med betraktelse, bibeltext och psalm passar i många sammanhang.

Jag skulle gärna använda den här boken i vuxengrupper, i morgonböner på läger, eller ge som tackgåva till hårt arbetande ideella medarbetare. Och kanske ha själv på nattduksbordet att läsa ett stycke i innan läggdags, som en godnatthälsning från en vän.

AGNETA LARSSON

En andlig och existentiell dimension i samhällsdebatten

■ Kvällstidningsteologi, 2010 – 2020 från populism till pandemi

(Libris, 2021)

Joel Halldorf

Kommer du ihåg tidsandan och vilka ämnen

man diskuterade hemma och i media för 10 år sedan? För 4 år sedan? Nä, inte jag heller... Men det gör Joel och påminner mig.

Joel Halldorf, professor i kyrkohistoria vid Enskilda Högskolan Stockholm, har under många år också varit skribent, bland annat på Expressens kultursidor och i tidningen Dagen. Genom hans krönikeskatt har samtalet om tro och religion fått flytta in i det offentliga rummet. Det som Halldorf benämner som Kvällstidningsteologi är akademi

och kultursidor i skön förening och är ett bevis på att teologins fält rymmer hela livet.

Texterna i boken speglar ett innehållsrikt och föränderligt decennium, där vi i det publika samtalet rört oss mellan allt från populism, via Netflix, terrorism, Bibeln, metoo (och mycket annat) fram till, ja just det – pandemin. Med klokskap och skarp blick gör Halldorf det möjligt för läsaren att finna en andlig och existentiell dimension i samhällsdebatten och påvisar också religionernas betydelse i vår tid.

MAGDALENA ÖHRLING

Hjälp att vara pandemikyrka

■ Corona och kyrkorna. Lärdomar, digitala möten och beredskap för nästa kris

(Libris, 2021)

Redaktörer: Sune Fahlgren, Elin Lockneus och Daniel Strömner

Hur tar sig kyrkan ut i det digitala rummet och hur ter hon sig? Hur påverkas gudstjänsten av tomma bänkar och skärmformat? Vilka nycklar finns i Bibeln för att tolka och leva i pandemins verklighet? Frågor som dessa återkommer i boken och behandlas utifrån olika perspektiv.

Det är ett både angeläget och ambitiöst företag som några av Sveriges namnkunniga teologer tagit sig an i antologin "Corona och kyrkorna". Författarna är hemmahörande både i akademi och församling vilket skapar bredd i de analyser och reflektioner som görs.

Frågan om digitalisering ägnas särskild stor uppmärksamhet och skapar ett stort värde för mig som läsare. Jag som dagligdags befinner mig mitt i församllingslivet, och som både personligt och tillsammans med andra konfronterats med omställningens nödvändighet, finner här infallsvinklar kring både möjligheter och svårigheter med digitaliseringen som kan berika och fördjupa den fortsatta reflektionen kring att vara kyrka i pandemitid och post-pandemitid.

KIM BAUNG

Lättläst, handfast och värdefullt

■ Orgeln

(Gehrmans förlag, 2021)

Åke Skommars

Den korta och kärnfulla titeln på Åke Skommars nya bok visar utan omsvep

vad den handlar om. Även om den övervägande delen behandlar orgelns konstruktion och uppbyggnad så finns det även korta avsnitt om orgelns historia, nationella särdrag och

registreringspraxis. Boken är lättläst och handfast. Genositeten med illustrationer ger ytterligare tydlighet åt beskrivningarna. Kapitlet om felsökning upplevs som extra konkret,

praktiskt och värdefullt. Boken är relativt översiktlig, samtidigt ges litteraturhänvisningar till bokens olika delområden för den som vill fördjupa sig mer.

MATHIAS LUNDQVIST

Pyssla för välgörenhet

Tysslinge församling

har i år upprepat förra årets succé med att erbjuda en kasse med julpyssel att göra hemma. Pysslet går att anpassa till barn i olika åldrar. Som betalning för kassen som egentligen är gratis har den som haft möjlighet kunnat skänka pengar till Act Svenska kyrkan.

Bra start på torsdagen

Varje torsdag kl. 8.30 kan du vara med på morgonmessa i Bergshammars koret i Fogdö kyrka, **Vårfruberga-Härad församling**.

Biskopen på visit

1-2/2 blir det biskopsvisitation i **Stenkvista-Ärle församling**. Söndagen den 6/3 visitationshögmässa, välkommen då.

Fira julafton med fler

Varje julafton arrangerar **Örebro pastorat** en gemensam julfest, för ingen ska behöva fira julen ensam. I år håller man till i **Almby församling** och anmälan krävs.

Krematorium firar 100 år

Gamla krematoriet på Norra kyrkogården, **Örebro pastorat**, firar 100 år. Krematoriet är ett av de allra första krematorierna som byggdes i Sverige, och det nu äldsta bevarade i vårt land. Efter en renovering nyöppnades den unika byggnaden igen i höst.

Himlagott

Det diakonala Cafét där du är välkommen in för att sitta ned, läsa en tidning, spela spel eller ta en kopp kaffe. Cafét är i Kyrkans hus, Fjugesta, **Knista församling**. Öppet måndag, onsdag och torsdag kl. 11-16. På måndagar är det ungdomscafé kl. 15-20.

Filmklubb

Filmklubben, för dig på mellanstadiet, 16/12 kl. 17:30-19:30 på Casselgården, **Bodarne pastorat**. Välkomna!

Wall of kindness

"Vänliga väggen" blir som en liten affär eller marknad, med den stora skillnaden att inget kostar. Allt är till skänks. Du kan lämna och hämta saker på torsdagar kl. 14-16 vid Församlingsgården, Adventskyrkan i **Hallsbergs församling**. Fint!

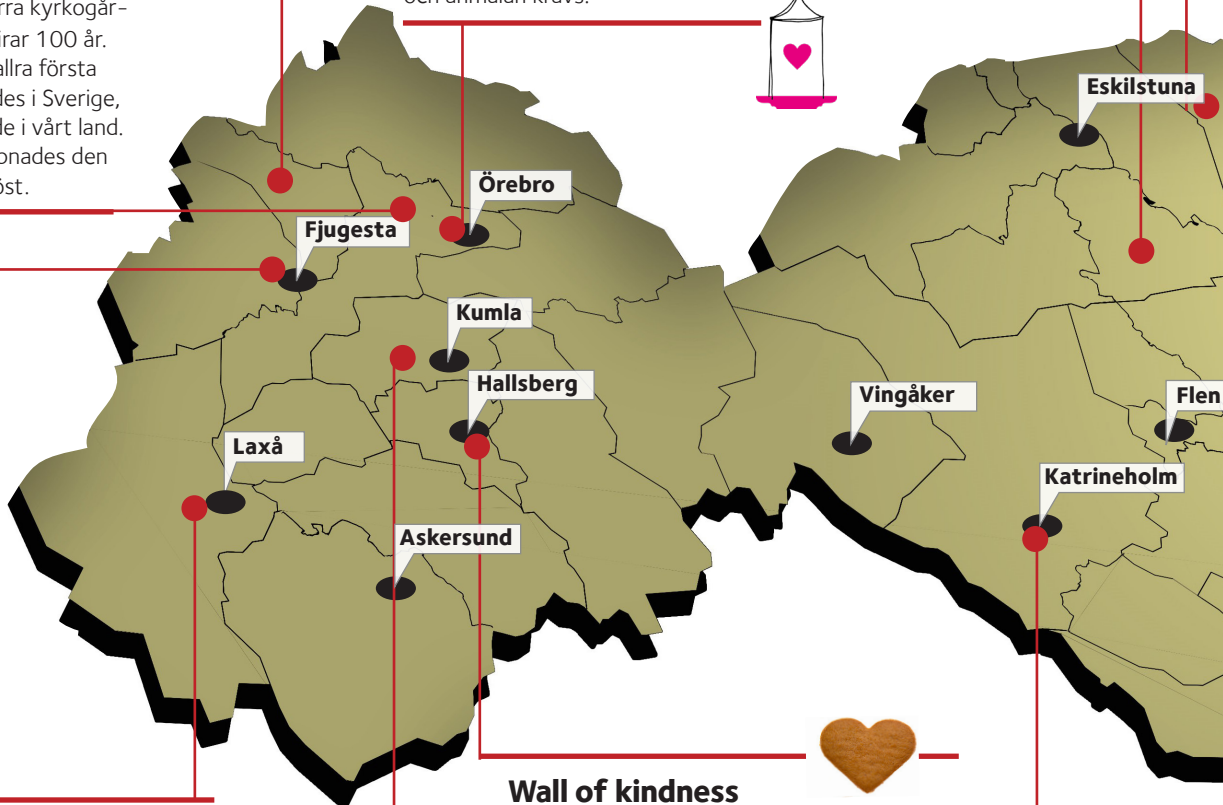
Julens och trettondedagens sånger

Torsdag 6/1 2022 kl. 16.00 kan du vara med och sjunga julens och trettondedagens sånger och psalmer i Sköldinge kyrka, **Katrineholmsbygdens församling**. Massor av sång, trumpet, orgel och piano. Sjung med!

Prata eller lyssna – du bestämmer

Kyrkan är perfekt för livsnära samtal utan krav på prestation eller kyrklig vana. Samtalen på onsdagar 18.45-20.00 i **Kumla kyrka** leds av en diakon och du kan komma och delta i samtalet eller bara lyssna. Start kl. 18 med en veckomässa för den som vill.

Be för det nya året

Daga församling inbjuder till nyårsbön med musik i Gryts kyrka 31/12 kl.17.

Lugn och ro för unga

Den som går på högstadiet eller gymnasiet kan få en "Stilla stund" 16/12 kl. 18.00-19.30 i Tingshuset, **Frustuna församling**. Andakt, musik, samtal, ljus och avkoppling.

Hjälp vid jul

För nionde året i rad kommer en matkasse och julkapp att delas ut till behövande i Södertälje dagarna före jul. **Södertälje pastorat** och pingstförsamlingen ordnar med julkassen och Länsstidningen bidrar med klappen.

En liten Lucia

Fira Lucia med **Nyköping församling**s yngsta sångare: barnkörerna Blålockorna och Sångfröna. Måndag 13/12 kl. 17 i S:t Nicolai kyrka

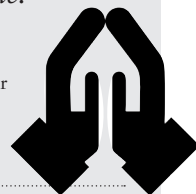
Strålände jul

Sjung in julen med **Oxelösunds församling** lördag 18/12 kl.16 i S:t Botvids kyrka.

FÖLJ MED OCH BE

*Vi ber för det nya året. För fred och rättvisa åt alla folk.
För trygghet och försörjning åt varje människa.
För kraft och mod åt de svaga.
För medkänsla och vishet åt de starka.
För en fördjupad solidaritet mellan allt levande.
För din närvaro i varje människas liv.*

Bön av KG Hammar

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift. Se vecka och kontrakt nedan.

VECKA 49 + VECKA 5

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafor, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshtulta, Kafjärden och Stenkvista-Ärla.

VECKA 50 + VECKA 6

Norra Närke kontrakt, kontraktsprost Tomas Rådehed. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

Långbro kyrka

VECKA 51 + VECKA 7

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Gunlög Axelsson Öhlund. Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköllersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker, Lännäs och Kvismare.

VECKA 52 + VECKA 8

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn och Salem.

VECKA 1 + VECKA 9

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Christofer Lundgren. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

Aspö kyrka

VECKA 2 + VECKA 10

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helgesta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

VECKA 3 + VECKA 11

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Ylva Evensen. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.

VECKA 4 + VECKA 12

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

Tema

Diakoni

Diakoni kan utövas på många sätt och har sin plats i såväl den lilla barngruppen som i den stora världen.

Vi är alla kallade att visa Guds kärlek genom handling.

Följ med och se!

**Diakoni - omsorg
i ögonhöjd**

**Fördjupningstext
av Helén Tingman
på sidan 20**

Kyrka bakom

Fängelseprästen Hanna Backman betraktar sitt uppdrag som en högvinst. Samtidigt säger hon att det inte finns något universalrecept för att nå fram till människor. Därför behöver vi hjälpas åt i det stora uppdraget.

– Jag menar att alla som tar sin kristna tro på allvar i någon mån är diakoner.

Redan när Hanna Backman var tio år gammal var hon på det klara med att det var fängelsepräst hon skulle bli. När hon blev äldre var hon ute med Bullaligan på helgnätterna för att dela ut kaffe och bröd.

– Jag älskade att träffa nattens människor. Det var ett sammanhang jag kände mig hemma i redan då.

Sedan snart ett år tillbaka arbetar hon som fängelsepräst på den slutna kriminalvårdsanstalten Hall, strax utanför Södertälje.

Hon beskriver atmosfären innanför murarna som långt ifrån bullfika och trevligheter. Men där finns något annat som Hanna Backman uppskattar.

– Det är helt igenom äkta. Och där sker under hela tiden.

Hennes uppdrag vilar på tre ben. Den uppsökande verksamheten där hon går runt och småpratar med de intagna. Mässorna med gudstjänst, dop och konfirmation. Och därtill de bokade självavårdssamtalen.

HANNA BACKMAN beskriver det som ett mycket lågmäلت missionsarbete.

– Förväntningarna är låga. Och i en värld där det mesta är svart eller grått lyser allt som är kärlek och kraft väldigt starkt.

Hon upplever att det hon har att ge tas emot. Och hon ser inget problematiskt med att dela med sig av kärlek och förtröstan till personer som

BLAND BROTTSLINGAR. Hanna Backman är bortom brottslingen när hon möter människan fängelsepräst.

begått grova brott.

– Där är jag glad att jag inte tillhör kriminalvårdens personal. De är informerade om vilka brott var och en av de intagna begått, vilket nog kan stå i vägen för själva personen. Jag vet bara att brott har begåtts, men för mig står alltid människan främst.

Själv är hon en aning förvånad över det bemötande hon fått.

– Jag får mycket mer respekt i fängelset än som församlingspräst. De intagna är vana vid starka auktoriteter och är villiga att ge mig den makten. Och en massa kärlek därtill.

Hanna Backman är aldrig rädd. Men inte heller naiv.

– Jag bär överfallslarm och är mycket medveten om vad dessa människor är kapabla till. Samtidigt upplever jag väldigt mycket mindre ondska än jag förväntade mig.

Hon kan bli sorgsen över att se så många människor må dåligt, även de skyldiga är i någon mån offer.

– Den här målgruppen når vi inte

Låsta dörrar

FOTO: KRIMINALVÅRDSANSTALTEN

FOTO: CAMILLA BORGSTRÖM

mån om att se
i sitt arbete som

Skulle det se ut
på motsvarande
sätt i samhället
skulle det **kallas**
väckelse.

på något annat sätt idag. Den står så långt ifrån kyrkan och är i sanningens namn kanske inte ens välkommen där.

Hanna Backman berättar att mellan 60 och 80 procent av de intagna på en avdelning brukar dyka upp till gudstjänsterna.

– Skulle det se ut på motsvarande sätt i samhället skulle det kallas väckelse, säger hon.

HON HAR hört talas om den kartläggning som visar att Svenska kyrkans diakoni har ett samhällsekonomiskt värde på 1,5 miljarder kronor. Och hon är inte förvånad.

– Vi drar vårt strå till stacken. Och det är ett kraftfullt strå. Att det sker i det tysta är som det är. Men det är naturligtvis också en fråga om att få tillgång till ekonomiska resurser här

och nu. Pengar som samhället i förlängningen får tillbaka med stor ränta.

FÖR INBAKAT i Hanna Backmans arbete ligger en förhoppning om att arbetet på lång sikt ska vara brottsförebyggande.

– Man kan ju tycka att det nästan vore för bra för att vara sant om det med så små medel gick

att spara både liv och pengar.

– Men bara nästan, tillägger hon och ler.

För på anstalten tänds varje dag hopp om en ny typ av liv att leva. Och för vissa bär det, vilket skapar ringar på vatten som når långt utanför murarna. Och där någonstans kanske diakoniarbetet tar nya vägar.

CAMILLA BORGSTRÖM

En institutions-själavård i förändring

Andlig vård på fängelser är en självklar del i kyrkans uppdrag, men vem som ska betala är omdiskuterat. Just nu utreds framtida finansiering och organisering för verksamheten.

”Institutionssjälavården” består idag av Sjukhuskyrkan, Andlig vård i kriminalvården (NAV), Universitetskyrkan, Militärsjälavården och Kyrka-polis i samverkan. I Strängnäs stift inkluderas även försvarsverksamheten, och från och med årsskiftet ett SIS-hem (Statens institutionsstyrelse) för första gången.

Josefine Radon Bertilsson

– Behoven är stora, inte minst inom kriminalvården där överbeläggningen är stor och isoleringen varit påtaglig under pandemin, säger Josefine Radon Bertilsson, handläggare som just nu är med och kartlägger institutionssjälavården i stiftet.

Enligt stiftsstyrelsebeslut finansierar stiftet 80 procent av NAV-verksamheten och 50 procent av Sjukhuskyrkan, resten bekostas av den lokala församlingen. Frågan om hur verksamheten bör finansieras i förhållande till församlingarnas, stiftens och nationell nivåns respektive ansvar utreds just nu av kyrkostyrelsen.

– Det är välkommet. Att rättspsyket och fängelserna har upptagning från hela landet gör det till en nationell fråga. Ett långsiktigt förhållningssätt till finansieringen skulle innebära en ökad stabilitet för institutionssjälavården. När församlingarna ska stå för en allt högre kostnad riskerar verksamheten att bli mer sårbar, säger Josefine Radon Bertilsson.

Ett nytt system är förhoppningsvis på plats 2023.

MARLENE W ANTONSON

Prenumerera på stiftets diakoni-info

4–5 gånger per år skickar stiftet ut information om diakonala frågor till diakoniansvariga i församlingen, församlingsdiakoner samt kyrkoherdar. Anmäl dig till nyhetsbrevet: birgitta.lounela@svenskakyrkan.se

Magasin diakoni

Här hittar du dokumenterade erfarenheter, reflektioner och summeringar för att arbeta vidare med. Från projektet Fokus diakoni i Strängnäs stift 2018–2020. Läs som pdf: www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/magasin-diakoni

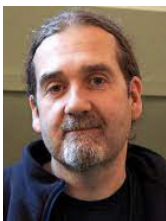
FOTO: ALEX GIACOMINI OCH JOHANNES FRANDSEN / IKON

SVENSKA KYRKANS DIAKONI. Det sociala arbetet har ett samhällsekonomiskt värde på minst 1,5 miljarder kronor per år, men värdet för varje enskild människa kan inte prissättas.

Verksamhet som är guld värd

En ny rapport visar att Svenska kyrkans diakonala arbete i Sverige uppgår till ett samhällsvärde av minst 1,5 miljarder kronor årligen

– **VI** ska känna stolthet över vårt arbete. Svenska kyrkan har en viktig plats i välfärdsarbetet och i att vara med och bygga ett gott samhälle, säger Magnus Bodin, diakonistrateg på kyrkokansliet i Uppsala.

Magnus Bodin

Det är första gången som det diakonala arbetet granskats på det här sättet. Syftet var bland annat att kunna visa representanter för riksdag och regering samt andra samarbetspartners vad kyrkan gör. Nu har kyrkan siffror för att kunna säga att det diakonala arbetet är betydelsefullt. Svenska kyrkans diakoni motsvarar cirka en tjugondel av det statliga stödet för att stärka välfärden 2020. Och värdet sägs också vara i underkant.

– Det mesta vi gör som kyrka går inte att mäta, som exempelvis värdet av gemenskap och självårdssamtal, vilket man är tydliga med. Förmodligen är 1,5 miljarder bara toppen på ett isberg, säger Magnus Bodin.

MAGNUS BODIN menar att rapporten även är värdefull lokalt.

– Den ger ju kunskap och kan inspirera anställda, engagerade och förtroendevalda när man ser hur andra jobbar. Det är också bra att kommuner eller andra aktörer vet att vi är utvärderade.

Svenska kyrkan har unika möjligheter som civilsamhällesaktör.

– Vi finns ju över hela Sverige. Vi är mångsidiga och har en stor potential för utveckling och att kunna spela en viktig roll lokalt. Vi är en långsiktig samarbetspart vilket ger trygghet, samtidigt som det visar sig att vi kan vara flexibla och snabbt ställa om vårt arbete vid behov, exempelvis under pandemin.

Läs hela rapporten här: www.svenskakyrkan.se/svenska-kyrkans-sociala-arbete-kartlagt

MARLENE W ANTONSON

Samhället är vinnare

Företaget Ramboll har kartlagt Svenska kyrkans diakonala verksamhet och delat in den i sex olika kategorier. Samhällsvärdet av insatserna:

Arbetsmarknadsinsatser	200 miljoner kronor
Integrationsstöd	118 miljoner kronor
Pedagogiskt stöd	197 miljoner kronor
Praktiskt stöd	155 miljoner kronor
Psykiskt och existentiellt stöd	340 miljoner kronor
Sociala aktiviteter	542 miljoner kronor

"Barnen ska känna sig trygga"

Sylvia Alkman betonar vikten av att stanna upp och lyssna

Sylvia Alkman är församlingsassistent med ansvar för barn och familj i Kvismare församling. Under 2018 deltog hon i utvecklingsprojektet "Diakoni i barnverksamhet".

Vad betyder det att ha ett diakonalt perspektiv i barnarbetet?

– För mig som barnledare handlar det om att alla barn ska känna sig sedda och lyssnade på. Varje barn måste få göra sig hörd. Att vara med i projektet blev en påminnelse om hur viktigt det här är.

Vad gör det för skillnad?

– Det ger så mycket att stanna upp och lyssna på barnen. Att se och prata med

varje barn spelar stor roll för vilken kontakt man får. Och det är viktigt när vi vill förmedla att barnen ska känna sig trygga och veta att här finns en stabil vuxen som man kan komma till om man har några bekymmer.

– Då kan vi också få veta om något speciellt som hänt och som är bra för oss att känna till. Det kan förklara bakomliggande orsaker till ett för barnet ovanligt beteende.

Vilken är den största utmaningen?

– Att se **alla** barn. Man måste påminna sig om att se de barn som inte pockar på uppmärksamhet, de tysta som så lätt går under radarn. I en grupp med flera barn

Sylvia Alkman

finns alltid risken att de hamnar i skymundan.

– Men man måste också påminna sig om att se de som hörs och syns av sig själva, annars kanske man missar något viktigt.

Var det något speciellt du reflekterade över under projektet?

– Vi konstaterade att mycket av det vi redan gjorde hade ett diakonalt tänk utan att vi reflekterat över det. Men även om vi i praktiken gjorde "rätt" så fanns det ett värde i att medvetandegöra det. När vi sätter ord på det får vi en mer meningsfull verksamhet. Det blir en röd tråd och en djupare mening med det vi gör.

MARLENE W ANTONSON

Både stort och smått kan göra skillnad

Inget är för litet eller för stort när det gäller att göra världen bättre tycker Ageravolontären Wilda Ewerklou.

– Små grejer kan tyckas oviktiga men hur vi agerar i de små sakerna följer med i hur man agerar i de stora. Det handlar om att alltid agera medvetet.

WILDA EWERKLOU har varit Ageravolontär sedan 2020. Wilda nämner mänskliga rättigheter som ett särskilt viktigt område.

– När det gäller mänskliga rättigheter så tänker vi lätt på det som försiggår i andra länder men här i Sverige pågår samtidigt könsstämpning av flickor. Det är inte okänt men inget man pratar om. Nu med julkampanjen "Bryt en tradition" får folk information. Jättebra!

Wilda och kompisen Amanda Bergström har informerat vid kyrkans fikabord på stan.

WILDA HAR även hållit föredrag och ser fram emot att kampanja på teologifestivalen i februari. Hon brinner även för miljön, och även om hon är medveten om att den stora miljöförstörelsen sker på andra delar av jorden ger hon ett lokalt perspektiv.

– Vår överkonsumtion bidrar till miljöförstörelse i andra länder och sedan en frakt över halva jorden. Det är smågrejer för oss som vi måste tänka på. Alla människor borde egentligen ha lite klimatångest, inte så att det "tar över" men så att man tänker på vad man gör.

– **IBLAND** hör man att människor inte är så måna om klimatet eller intresserade av samhällsfrågor. Då känner jag att mitt arbete inom Agera blir

AGERA. Wilda Ewerklou går tredje året på gymnasiet och är volontär på sin fritid. Här är hon tillsammans med sin vän och volontärkompis Amanda Bergström.

extra viktigt, att informera och samtala om frågorna.

Att det blev Agera som fick hennes engagemang var naturligt.

– Jag kom i kontakt med kyrkan när jag konfirmerade mig. Det här är en så fin gemenskap och eftersom jag är troende blev detta mitt sammanhang.

MARLENE W ANTONSON

VÄRT ATT VETA

Agera mera

Ageravolontär är unga vuxna som vill arbeta lokalt för global rättvisa. Det finns ca 80 volontärer i Sverige, fyra i Strängnäs stift. Är du nyfiken? Nästa grundutbildning är den 19 januari. Läs mer och anmäl dig på webben: www.svenskakyrkan.se/act/ageravolontar

”Jag är som en ny män

Tony Larssons arbetsträning på kyrkogården har gett honom hopp

Tony har en lång lista med arbeten han lämnat. Så fort han stötte på motstånd flydde han fältet. Nu arbetstränar han i Svenska kyrkan i Lerbäck och för första gången i sitt vuxna liv ser han med tillförsikt på framtiden.

– Jag är som en ny människa! konstaterar han.

ARBETSTRÄNINGEN BÖRJADE med två timmar om dagen men det dröjde inte länge förrän Tony Larsson själv bad om mer tid, han mår bra i Lerbäcks församling.

– De har tagit emot mig bra. Jag kan inte förklara allt som hänt mig. Det är stort. Jag har blivit starkare, lugnare och socialare. Det spelar säkert också in att jag fått diagnoserna autism och adhd och lärt mig av det. Det har varit jobbigt men också positivt. Jag förstår mig själv bättre nu och kan hantera min ångest på ett annat sätt, säger han.

Christina Berg

– Du är en annan person, flikar Christina Berg, hans kontakt på Samordningsförbundet, in. Det är så roligt. Det märks att din stressnivå är lägre.

Samordningsförbundet och Svenska kyrkan är parter i arbetsträningen och Christina hade gärna sett samarbeten med fler församlingar.

EN I GÄNGET. Tony Larssons känner sig hemma i församlingens arbetslag. Han trivs med arbetet i det lugna sätt minskar den inre stressen.

– Det här är som handen i handske. Det är en kombination av själva arbetet, det är bra med är fysisk uthållighet, och sättet som man möter deltagarna på. Här bjuds man in, säger Christina Berg.

TONY BERÄTTAR hur han på andra arbetsplatser ofta känt sig i vägen och utlämnad, det har varit otydliga ramar och instruktioner. Med hög stress och ångest som följd. Inte sällan har det slutat med

att Tony bara flytt fältet. Den här gången verkar det som att bitarna fallit på plats. Församlingen har haft som en tydlig målsättning att Tony ska känna sig som en i gänget och handledaren Madeleine Högsander är noga med att kommunikationen mellan henne och Tony är tydlig och ömsesidig. Tony återkommer flera gånger till hur hennes lugn stärker honom.

Madeleine är socionom och har också en coachutbildning i bagaget, men det är

Socialt arbete är viktigast för svenska folket

Kyrkans diakonala arbete hamnar redan på andra plats när människor i Sverige skattar vad som gör kyrkan angelägen, visar Svenska kyrkans årliga undersökning. Fyra i topp av kyrkans verksamheter är:

1. Dop, konfirmation, vigsel och begravning
2. Att kyrkan bryter ensamhet
3. Stöd vid sorg
4. Socialt arbetet i Sverige.

Digitala samtal om diakoni fortsätter

Under våren planerar Strängnäs stift fem nya tillfällen med digitala diakonisamtal för församlingsmedarbetare. Varje samtal har ett aktuellt tema och syftet är att stötta varandra, ge tips, lyfta idéer och behov. De inbokade datumen är; onsdag 9/2, torsdag 17/3, fredag 8/4, tisdag 17/5 och torsdag 16/6.

Håll utkik på intranätet efter tider och tema, det är också där du får länken till diakonisamtalen.

niska!”

och framtidstro

fria och handledare Madeleine Högsanders
FOTO MARLENE W ANTONSON

inte det viktiga för att göra ett bra jobb menar hon.

– Däremot måste man vara öppen för att verkligen lära känna den man ska arbeta med, vilka behov personen har. Sedan är det också viktigt att arbetsgivaren möjliggör tid att vara handledare, för det tar tid! säger Madeleine som inte bara ser ett givande utan även ett tagande.

– Tony ser saker som jag inte sett och

KRATTAR FÖR FRAMTIDEN. Tony Larsson utvecklas socialt och utmanar sig själv när han arbetstränar i Lerbäck.

då utvecklar vi arbetet utifrån det.

Lerbäcks församling har under många år tagit emot ett 30-tal i arbetsträning. Det är ett medvetet val utifrån hur man vill vara kyrka.

– **DIAKONI** är en av kyrkans grunduppgifter och genom arbetsträningen blir det diakonala uppdraget tydligt för alla i arbetsgruppen. Det är bra för personalen att se hur någon växer som människa och vi får också nya ögon på vårt arbete. Det är också ett bra sätt att skapa en brygga till samhället och för oss att bidra, säger tillförordnade kyrkoherden Matilda Falk.

Tony fortsätter att utvecklas socialt och utmana sig själv. Han har bland annat bett att få göra vad som helst för att träna på det oförutsedda och flexibla. Han har till och med klarat av att komma för sent – vilket var en bedrift.

– Tidigare skulle jag vänt bilen och kört hem igen. Flytt som jag alltid gjort. Men det vill jag inte längre.

MARLENE W ANTONSON

”Skapa plats” får människor att växa

Genom diakoniprojektet ”Skapa plats i Svenska kyrkan” bidrar Strängnäs stift till att församlingar kan stödja människor att närma sig arbetsmarknaden.

Med hållbara strukturer rustas församlingar att ta emot människor i arbetsträning på ett kvalitetssäkert sätt.

– Det kan krävas ett stort mod att börja arbetsträna.

Därför behöver man utgå från deltagarens förutsättningar och behov, säger stiftsdiakon Annika Melin Mori.

Annika Melin Mori

Arbetsträning kan ske i befintlig församlingsverksamhet eller interna sociala förtag. Projektet utgår ifrån MARY-metoden, som står för Meningsfullhet, Arbetsgemenskap, Rehabilitering och Yrkesstolthet. Metoden ansluter sig till Socialstyrelsens definition på evidensbaserad praktik.

– Det är ett bra verktyg. Man kan utvärdera arbetsdagen utifrån ledorden och de hjälper också oss att granska hur vi följer uppdraget. Projektet syftar till att ge individen en växtplats att i sin takt ges förutsättningar att kanske få jobb så småningom. Det blir också en kvalitetssäkring för vår motpart, säger Annika.

Projektet Skapa plats finansieras av Europeiska Sociala Fonden. Församlingar kan få fortlöpande coaching, material, nätverk och i vissa fall utbildning. Kontakta Annika: annika.melin.mori@svenskakyrkan.se.

MARLENE W ANTONSON

Filmer om livet och kyrkan i mångkulturella områden

Under ett år har filmaren Tobias Olingdahl följt församlingar som finns i områden som präglas av mångfald och mångreligiositet. Bland annat får vi möta **Södertälje församling** och församlingsherden Hanna Lönneborg.

Det är nätverket *Framtiden bor hos oss (FBHO)* som tagit fram filmerna. Nätverket består av ett 30-tal församlingar och pastorat i mångkulturella

och mångreligiösa områden i Sverige. Nätverkets intention är att reflektera kring vad som är kyrkans uppdrag i de områden man finns i.

I filmerna får vi möta både anställda och besökare som berättar om sina erfarenheter, om glädje och om sorg och en massa annat.

Filmerna finns på nätverkets hemsida eller Youtube-kanal, sök på ”Framtiden bor hos oss”.

PÅ YOUTUBE. Södertälje församling och församlingsherde Hanna Lönneborg medverkar i filmerna.

Jesus sätt att möta människor i samhällets ytterkant visar oss på vilket sätt vi behöver möta människor.

DIAKONI I ögonhöjd

BAKOM ORDEN

Helen Tingman är diakon i Asker-sund-Hammars församling och i Lerbäck-Snavlunda pastorat.

Det är dopet som är ingången till diakoni, skriver biskoparna i Biskopsbrevet för diakoni som utkom 2015. Dopot som ett dop till Kristus och till gemenskap med andra Kristustroende. Men också ett dop till världen - där de döpta är kallade att leva och tillsammans med alla människor av god vilja stå på godhetens sida mot allt ont.

ATT SKRIVA en fördjupningstext om diakoni är både enkelt och svårt. Enkelt därför att det finns så mycket texter att hämta om diakoni. Svårt därför att det finns så många infallsvinklar och tolkningar idag och genom historien. I *Biskopsbrevet om diakoni* sammanfattas de olika inriktningarna men även där finns det utrymme för tolkning kring hur uppdraget ska uppfattas, och behöver tolkas av församlingen och varje kristen i varje ny tid och sammanhang. Denna fördjupning präglas av min bakgrund och sammanhang samt den skatt av redan formulerade texter som vår kyrka har.

Uppdraget för församlingen och alla döpta att utöva diakoni har sin grund i Nya testamentet och Jesus liv och undervisning. Jesus sätt att möta människor i samhällets ytterkant visar oss på vilket sätt vi behöver möta människor. Att verka diakonalt kan grunda sig i den populära förkortningen WWJD (What would Jesus do?), alltså "Vad skulle Jesus gjort?" De orden hjälper oss att förstå

vad diakoni är. I Nya testamentet finns många texter som kan vara en grund för diakonin. I Biskopsbrevet lyfts bland annat: "Ett nytt bud ger jag er: att ni ska älska varandra." (Joh. 13:34) Men en av de texter som följer mig i arbetet som diakon är: "Sannerligen, vad ni gjort för någon av dessa som är mina bröder, det har ni gjort för mig." (Matt. 25:40)

MEN VAD menar vi då när vi pratar om diakoni? Ordet diakoni kommer från grekiskans *diakonia* och ett relativt nytt ord i vårt svenska språk. I 1800-talets Tyskland drev den sociala nöden fram ett kristet ansvarstagande och nya arbetsformer. För att tydligt markera den kristna kallelsen i dessa verksamheter började man använda en terminologi med anknytning till Nya testamentet, grekiskans *diakonia* (diakoni) och *diákonos* (diakon). Det rör sig alltså om två substantiv samt ett verb. Diakonein översattes från 1930-talet med "tjäna vid bordet", diakonos blev "tjänare vid bordet och diakonia "tjänande vid bordet". Diakonen fick rollen som den som skulle hjälpa på alla olika sätt som var möjligt, och kanske gjorde det diakonen till en tjänare på det mer negativa och utnyttjade sättet. Senare forskning har dock medfört en revidering. Bland annat menade John N. Collins att grundbetydelsen för diakonos inte är "tjänare" utan "förmedlare" eller "mellanhand". Senare har Anni Hentschel vidareutvecklat Collins forskningsresultat och menar att grundbetydelsen för diakonia är "uppdrag" eller "utförande av uppdrag".

Den språkliga omprövningen av diakonia-orden innebär framför allt att betydelsen blivit vidare. Också forskningen om fornkyrkans diakonat har

omprövats. Man har ofta tidigare hänvisat till skildringen i Apg 6:1-6, berättelse om hur sju män utses för att ta hand om utspisningen i församlingen togs länge som intyg för att ett karitativt (vårdande) diakonat infördes redan i urförsamlingen i Jerusalem. Detta betraktas idag allmänt som en klar övertolkning av texten. Exegeten (bibeltolkaren) Kari Latvus menar att det inte finns något som tyder på att de diakoner som nämns hade något särskilt karitativt ansvar. I stället kunde diakonerna vara anförtrödda förkunnelse och administrativa uppgifter som ekonomi och förvaltning. De hade alltså inte någon särskild roll i den tidiga kyrkans omsorg om fattiga, sjuka och behövande. Idag talar vi ofta om diakonen som en möjliggörare. Av detta kan vi lära oss att man inte utan vidare kan använda sig av orden – vi måste i varje ny tid definiera vad vi menar med diakoni.

NÄR VI pratar om diakoni idag utgår vi som kyrka ofta från två grunddokument; *Biskopsbrevet om diakoni* och *Vägledning för diakoni*. Biskopsbrevet behandlar Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära och visar en riktning i viktiga, aktuella ämnen medan vägledningen mer är en metodbok där bland annat diakonitriangeln beskrivs. Utgångspunkten för diakonitriangeln som idé och pedagogisk modell är att diakoni är kyrkans omsorg och utövas genom **förhållningssätt, verksamheter och utövare**, vilka utgör de tre sidorna i triangeln.

I triangelns mitt finns den teologiska utgångspunkten för diakonin – att varje kristen och varje församling har fått i uppdrag att omsätta kristen tro i handling genom omsorg om medmänniskan och skapelsen. Det är i triangelns mitt som vi hämtar svaret på frågan "Varför?".

I Svenska kyrkan är församlingen den primära enheten och enligt kyrkoordningen är det en del av församlingens grundläggande uppgift att utöva diakoni, bredvid att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva mission. Att utöva diakoni är en del av att vara kristen och av att vara kyrka.

Diakoni uttrycks genom kärlek till medmänniskan, gemenskap, värnande om skapelsen och kamp för rättvisa. Biskopsbrevet konstaterar att "Kyrkans diakoni vilar i och omsluts av Guds diakoni, Guds aktiva kärlek till sin skapelse som ytterst kommer till uttryck genom Jesus Kristus. Guds sändning av Kristus får gå vidare i och genom oss som är kallade att vara Kristi kyrka. Vår kallelse är att i Kristi efterföljd, formade av den heliga Anden, låta Guds kärlek flöda vidare i det sociala samspel vi är skapade till. Det innebär att vi ställer oss till förfogande i allt arbete för det goda och kärleksfulla i världen och i kampen mot ondska och destruktivitet." Grunden finns i treenigheten – Fader,

Son och Ande – där vi ser hur Gud själv är relation. Det är denna erfarenhet som ger mening åt "Gud är kärlek" (1 Joh. 4:8) eftersom kärlek förutsätter en relation mellan ett Jag och ett Du. Det är när vi möter Jesus Kristus som Gud får ett ansikte för oss. Ett Du som kan möta mitt Jag. När Kristus förlåter och botar visar han oss på Guds sanna väsen. Framför allt framstår vidden och djupet av den Treeniges överflödande kärlek när Jesus Kristus öppnar vägen genom döden till uppståndelsens liv.

"Diakoni uttrycks genom kärlek till medmänniskan, gemenskap, värnande om skapelsen och kamp för rättvisa."

Det är denna kärlek som Jesus syftar på, och förtydligar, när han talar om sig själv som föredöme för sina efterföljare: "Jag är mitt ibland er som er tjänare" (grekiskans diákonos). (Luk 22:27) Den överflödande kärlek som kännetecknar Gud själv, den treenige, och som vi möter i Jesus Kristus kan karaktäriseras som Guds kärleksfulla diakoni.

ETT DIAKONALT förhållningssätt innebär att – i mötet med medmänniskor och i relation till skapelsen – uttrycka kristen tro i livshållning och bemötande. Det handlar om att se och bekräfta hela människan, även hennes andliga behov. Vi ska skapa en miljö som "signalerar en öppenhet för människors situation och en omsorg kombinerad med respekt för vars och ens integritet" (Biskopsbrevet om diakoni).

Jesus är förebilden för att möta människor där de är. Inom diakoni talar vi om att mötas i ögonhöjd, vilket innebär att mötas i respekt. Det är viktigt i alla relationer men blir särskilt viktigt i relationer där maktbalansen är ojämlik. Många av oss som arbetar inom Svenska kyrkan tillhör en relativt privilegierad majoritet och det är viktigt att vara medveten om det och att böttna i att vi är jämlikar inför Gud. Vi hjälper inte andra, vi hjälper varandra.

Ett grundläggande perspektiv i ett diakonalt förhållningssätt är vad som på engelska kallas empowerment, och som på svenska kan uttryckas som bemyndigande och ibland med egenmakt. Det innebär att stötta i en process där de egna krafterna frigörs.

Att skapa gemenskap, en god arbetsmiljö och en kärleksfull atmosfär kommer inte av sig själv. Varje församling behöver ta ett sådant arbete på

allvar. Det berör frågor gällande allt från hur vi bemöter varandra till samarbete med exempelvis socialtjänst, tillgänglighet och ett inkluderande tilltal.

DEN ANDRA sidan i triangeln gäller **verksamheter** som är kyrkligt anknutna, gemenskapsfrämjande och problemlösande insatser. Det övergripande uppdraget i Svenska kyrkans diakonala verksamheter är att utifrån kristen tro vara med och skapa ett gott samhälle. Ett gott samhälle präglas av omsorg om medmänniskan och skapelsen och är socialt, ekonomiskt, ekologiskt och andligt hållbart. Detta innebär exempelvis att arbeta för att resurserna på vår jord fördelas rättvist, att frågorna kring hur vi ska leva klimatsmart lyfts och att vi höjer våra röster även i det globala sammanhanget.

Församlingens diakonala verksamheter kan vara

”På så vis har **alla kristna** ett **ansvar** att utöva diakoni på ett sätt som går utanför vigningstjänsten till diakon.”

av olika karaktär och inriktning. En inventering kan ge en tydligare bild av vilka målgrupper vi möter och vilka vi inte möter, vilka verksamheter som finns och borde finnas. Vi behöver problematisera och reflektera över hur vi kan vara en kyrka där människor på riktigt kan känna sig sedda och bekräftade samtidigt som vi behöver ha en självkritisk blick på var vi verkligen kan göra nytta. Detta hänger ihop med vilken kompetens och vilka resurser vi har. Ibland kan människor i utsatthet behöva bli lotsade, och kanske även följda, till en annan instans i vårt samhälle. Ett verktyg för strategiska beslut kan vara den klassificeringsmodell som finns i *Vägledning för diakoni* (sid 25).

DEN SISTA sidan i triangeln tar upp **utövarna** av diakoni. Som utgångspunkt har alla kristna ett ansvar att utöva diakoni på ett sätt som går utanför vigningstjänsten till diakon genom att visa kärlek och omsorg om människan och skapelsen. I församlingen har husmödrar, vaktmästare, och administrativ personal är diakonins utövare då de möter många av dem som av olika skäl söker sig till kyrkans lokaler. Det kan vara sörjande, personer som söker stöd i akuta situationer, socialt utsatta eller någon som söker trygghet och gemenskap. Men även församlingen som organisation har ett uppdrag som diakonala utövare. Detta innebär att i Församlingsinstruktion och målformuleringar lyfta både det diakonala förhållningssättet, verksamheterna och utövarna och att avsätta ekonomiska medel och resurser för detta.

Det hör också till församlingens ansvar och uppdrag att ta tillvara ideellas engagemang och sakkunskap. De ideella medarbetarna kan ha ett brett spektrum av utbildningar, yrkeserfarenheter, entreprenörskap, kontaktnät inom och utanför kyrkan som kan komma väl till pass i församlingens olika verksamheter.

DIAKONEN HAR ett särskilt uppdrag för att fungera som diakonal ledare. Diakonen har specialistkompetens inom områden som är viktiga för att förverkliga församlingens diakonala uppdrag. Diakonen ska, förutom att utöva diakoni, inspirera och utrusta församlingens medlemmar, ideella medarbetare och anställda till ett diakonalt förhållningssätt och en diakonal handlingsberedskap samt hjälpa förtroendevalda till långsiktiga beslut kring diakonin. I diakonens uppdrag ingår också att skapa en strategisk medvetenhet om diakonin som en del av att vara kyrka samt att reflektera över vilka metoder som kan användas och vad det innebär att det diakonala arbetet sker i en större samhällskontext.

I ett diakonalt förhållningssätt ligger även att bära fram det vi möter av mänsklig nöd och utsatthet till Gud som kan göra mycket mer än vad vår fantasi sätter gränser för. Förbönen innebär att vi får ta Guds möjligheter med i beräkningen samtidigt som vi kan vara realister nog att inse våra egna begränsningar. När man i ortodox tradition har uttryckt att diakoni är ”liturgin efter liturgin” visar det på sambandet och växelspelet mellan gudstjänst och människolivets vardag. Den nöd och utsatthet vi möter i vardagslivet får vi bära med oss in i församlingens gudstjänst och förbön. Gudstjänsten avslutas med sändningen: vi sänds ut till vår gudstjänst i vardagslivet. Den beröring och välsignelse vi får i liturgin får vi bära med oss ut i samhällsvimlet och vardagens möten, till de människor vi lever tillsammans med.

Biskopsbrevet för diakoni avslutas med orden: ”I dopvattnet berörs vi av Guds förvandlande kärlek. I tro och liv får vi ge Gud vårt gensvar. Som kristna får vi uttrycka vår tro genom kärlek, omsorg och solidaritet med medmänniskor och hela skapelsen. Där livet hotas kan Kristus frigöra livskraft.” I församlingen kan inget göras utan oss som lever, verkar och arbetar där. Det är med våra handlingar och gärningar som församlingens uppdrag kan fullföljas. Jesus säger: ”Ett nytt bud ger jag er: att ni ska älska varandra” (Joh. 13:34). Det är vårt uppdrag.

HELÉN TINGMAN

Källor: Biskopsbrevet för diakoni (2015), Vägledning för diakoni (Argument 2020), Diakoni tolkning, historik, praktik (Verbum 2008)

HÖGA TONER. Kören från Möllo-Mörkö församling övar inför julspelet som är i Slottskyrkan, Stockholm, den 19 december.

Julspelar i slottskyrkan

Den fjärde söndagen i advent kl. 15 framför Hölö-Mörkö församling julspelet "När tiden var inne" i Slottskyrkan, Stockholm. Julspelet bygger

Två Stjärntydare.

på nyskrivna texter av hovpredikant Karin Karlberg, utifrån hennes bok med samma namn. Spelet är en väv med Bibelns julevangelium som de kraftiga varp-trådarna och en saga som blir de färgrika inslagen. – En saga behöver inte vara sann för att kunna berätta en sanning", säger Karin Karlberg.

Musiken till julspelet är skriven av Marianne Viper, organist i Östertälje, och Ronny Löfgren leder kören (och skådespelarna) som består av människor i alla åldrar från flera körer.

MARLENE W ANTONSON

Juligt, ulligt och gulligt

Emelie Eriksson, **Södertälje** skapar och säljer olika handgjorda nåltovade ullfigurer.

En julkrubba per år hinner hon också med att göra. Den senaste finns i Råsundakyrkan i Solna. "Jag kan inte ens räkna på hur många timmar det tagit. Jag har hållit på med den i ett halvår." skriver Emelie på sin Facebooksida.

Du kan se mer av krubban på instagram: @emelies_ullkonst

En podd om livet och allt annat

Vad är meningen med livet? Hur luktar ett lik? Vad är egentligen en kräkla? Det är några av frågorna som tas upp i **Salems församlings** nystartade podcast "Raka gatan". I podcasten pratar kyrkoherde Jennie Wall, präst Johan Hansson och kommunikatör Carin Traumer om allt från kultur, samhälle och nutidsfenomen till kyrkskvaler.

Raka gatan podcast finns att lyssna på i Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts och Podbean. <https://rakagatan.podbean.com>

FOTO MALIN LINGNERT

Bli en orgelbyggare

Strängnäs stift har blivit med orgel, Do-orgeln som man själv bygger ihop.

– Jätteroligt! Syftet med byggsatsen är att väcka intresse för kyrkomusik och orgel bland både stora och små. Och det krävs samarbete för att bygga ihop orgeln också, säger Maria Säfsen stiftsmusiker Strängnäs stift.

Do-orgeln är cirka en meter hög i sin helhet. Den har en klaviatur, två stämmor och två oktavers omfång. För att få den att låta krävs att en person pumpar in luft i bälgan och en som är vid tangenterna och spelar.

– Att bygga ihop orgeln blir en spännande ingång till orgeln som instrument, säger Maria Säfsen.

Do-orgeln kommer att användas i olika verksamheter och kurser som Strängnäs stift har men också lånas ut till församlingar. **PIA ANDERSSON**

Kyrkor värda att läsa mer om

Strängnäs stiftshistoriska sällskap släppte i november boken om **Edsbergs kyrka**. 2023 ger de ut en kyrkobeskrivning av **Knista kyrka**. Författare till de båda böckerna är Maria Sundström.

Boken om Edsbergs kyrka kan skickas till den som sätter in 125 kr på sällskapets plusgiro 4073055–8, glöm inte ange adress.

Stötta föreningen genom att bli medlem: www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/strangnasstiftshistoriskasallskap

FOTO MARCUS WILÉN ODE

Böner och dikter under pandemin blev en bok

Under pandemin samlades en grupp från **Hölö-Mörkö församling** digitalt. Gruppen har skrivit böner och dikter som nu blivit en bok. Även församlingens präster har bidragit till innehållet.

– Det är del kristna dikter och böner, en del mer profana och en del handlar om sorg. Boken ramas in med en morgonbön och avslutas med en aftonbön från Mörkö kyrka, berättar kyrkoherde Åsa Lindgren.

Boken säljs i Hölö kyrka, Mörkö kyrka och i Klockargården och kostar 150 kronor. **PIA ANDERSSON**

Svängigt gung för ung

Tro, hopp & kärlek (Argument Förlag, 2021) av Anja Torstadius är ett ambitiöst häfte med 10 barnkörsånger för åldrarna 7–12 år. Sångerna är popstil och innehåller även förslag på komfigurer, rörelser och samtalsfrågor. Sångerna är svängiga och med enkla lättgripliga texter, men gör sig bättre en och en istället flera stycken tillsammans.

MATHIAS LUNDQVIST

Blivande psalmförfattare?

Vem som helst kan skicka in förslag på psalmer till psalmboken via Svenska kyrkans hemsida. Du kan föreslå en egenskriven psalm eller tipsa om en befintlig sång. Tanken är att plocka in några nya psalmer – och samtidigt modernisera och ta bort några andra. Till och med 31 december 2022 kan du lämna ditt förslag. Skicka in här: www.svenskakyrkan.se/psalmboken

– Pratar tomten bättre nu?
– Nä, fortfarande grötigt.

Säkrare och smartare med

Svenska kyrkan ska bli digital arbetsplats med Microsoft 365

Motståndet mot att införa en ny IT-miljö kan vara stort. Det kan komma olägligt eller ta tid och resurser från kärnverksamheten. Men det finns mycket att vinna.

STRÄNGNÄS STIFTS IT-tekniker Torben Nielsen förstår motståndet men framhåller vinsterna: Microsoft 365 gör det möjligt att arbeta platsoberoende, är säkrare och resurssmartare vad gäller miljö, medlemspengar och medarbetares arbetssituation. Torben Nielsen har en rådgivande funktion vid införande av Microsoft 365 (M365) i stiftets församlingar.

Torben Nielsen

M365 knyter ihop hela Svenska kyrkan.

Varför ska man ha M365?

– Det knyter ihop hela Svenska kyrkan. Församlingar, stift och nationell nivå kan nätverka och dela material med varandra på ett smidigt och säkert sätt. Med M365 undviker man också att bli kvar i utdaterade system i och med att all uppdatering sker automatiskt. Det finns också pengar att spara i form av kostnader för licenser och support. Observera att det måste vara M365 med ditt svenskakyrkan.se-konto. Det räcker alltså inte att skaffa ett "eget" M365-konto.

Är införandet krångligt?

– Nej, inte särskilt. De som anmäler sig innan nyår får ett införandestöd med ett utbildnings- och kommunikationspaket av nationell nivå. Man får

ANSLUT TILL MICROSOFT 365. Vill din enhet gå med i Microsoft i intresseblanketten där. Gör det innan nyår, så får ni bra hjälp

också en specifikation över nödvändiga förberedelser. Behöver man stöd så kan man alltid höra av sig till mig eller Stefan Landmark på stiftet. Sedan kan det finnas en tröskel i att börja använda M365 och alla dess funktioner, men så är det med det mesta som är nytt.

Kostar det något?

– M365 medför inga extra kostnader om man redan är med i GIP.

Vad händer om man väljer att avstå?

– Då kommer man inte ha tillgång till det gemen-

Så här gick det för oss

Ulrika Rix, kanslichef i Frustuna församling:

"Vi har haft M365 sedan maj 2021 och jag gillar verkligen att jag kan komma åt dokument direkt från mobilen via OneDrive, oavsett var jag befinner mig. En stor fördel är också att programvaran uppdateras automatiskt så att vi alla sitter på samma versioner. Förut hade vi flera licenser för exempelvis Pexip, Zoom

och mobilpass för inloggning hemifrån, nu behövs det bara en licens till alltihop.

Ett problem just nu för mina kollegor som sitter på tunna klienter är att de måste gå via webben för att nå sin OneDrive, den syns inte i utforskaren. Men det jobbar nationell nivå på att lösa till våren 2022."

digital lösning

soft 365? Sök upp "Digital arbetsplats" på intranätet och fyll och stöd.

samma intranätet. Man går också miste om möjligheter till samverkan i Teams, fildelning i OneDrive och SharePoint samt olika digitala mötesfunktioner. Man isolerar sig från tillgång och medverkan i gemensamma informationsflöden och aktiviteter.

– Är man kvar i den gamla miljön får man själv stå för tid och kostnad för att hålla sin miljö uppdaterad, med risk att man inte kan delta i vissa aktiviteter för att plattformen är osäker och föråldrad. Den gemensamma digitala arbetsplatsen garanterar en fungerande plattform för alla interna och externa arbetsuppgifter, säger Torben Nielsen.

ELIN HENNINGSSON

I Microsoft 365 ingår bland annat:

- de senaste versionerna av Officeprogrammen, som Word, Outlook och PowerPoint.
- verktyg som hjälper oss att samarbeta, planera och nätverka, som Teams och Planner.
- inloggning till det nya gemensamma intranätet *Kornet* som lanseras 2022.
- verktyg för att arbeta smart med filer såsom OneDrive och SharePoint.

Dina nya verktyg i korthet

I Microsoft 365 ingår de vanliga Officeprogrammen som du känner igen, till exempel Outlook, Word och Excel. Men några är förmodligen nya. Här kommer en kortfattade guide till några av programmen.

OneDrive
OneDrive är din personliga yta för att lagra filer och dokument. Du sparar ned dokument här som du annars brukar spara på datorns hårddisk, exempelvis H:. På OneDrive kommer du åt dina filer från flera enheter som telefon, surfplatta och dator, och du kan dela filer eller hela mappar med andra inom och utanför Svenska kyrkan. Lagringen sker online i "molnet". Det spelar ingen roll var du befinner dig, du behöver alltså inte vara på kontoret, bara uppkopplad till internet.

Teams
I Teams kan du chatta och skapa grupper med de du behöver samarbeta med. Där kan ni dela dokument och planera ert arbete. I Teamen kan ni redigera filer samtidigt – med hög it-säkerhet.

Genom att jobba i Teams får du snabbt kontakt med dina kollegor. Stället för e-post till en eller flera personer använder du chatten. Det går snabbt och konversationen sparas samtidigt som din epostinkorg blir inte överfull. Du kan också "gilla" och bekräfta meddelanden på olika sätt genom ett enda knapptryck.

Du kan även ha videomöten med en eller flera personer via Teams utan någon annan utrustning än din dator, mobil eller surfplatta.

Yammer
Yammer ger dig möjlighet att nätverka och bygga grupper utifrån olika intresseområden, ungefär som ett Facebook. Skillnaden mellan Yammer och Facebook är att Yammer är internt/inomkyrkligt. Svenska kyrkan äger innehållet och säkrar att det bevaras i godkända former.

Yammer kan användas för "korridorsnacket" medan Teams är för arbetsgrupper och projekt.

Planner
Planner underlättar för dig eller din arbetsgrupp att planera, organisera, fördela uppgifter och hålla koll på status.

Planner är en sorts "att-göra-listor" där man också kan diskutera uppgifter på ett och samma ställe. Dessutom kan du hålla alla i arbetsgruppen uppdaterade om vad som är gjort, vad som pågår och vad som återstår att göra. Genom Planner kan du också fördela uppgifter till någon annan.

OneNote
OneNote är ett digitalt anteckningsblock som du kan komma åt från alla dina enheter. Här finns nya funktioner som hjälper dig att strukturera dina anteckningar på ett nytt sätt.

I OneNote har du möjlighet att skapa anteckningsböcker för olika syften. Du kan skapa anteckningsböcker som bara är för dig. Du kan också skapa delade anteckningsböcker för gemensamma anteckningar och arbetsmaterial, där flera personer kan skriva, granska och redigera.

PIA ANDERSSON

Hej William!

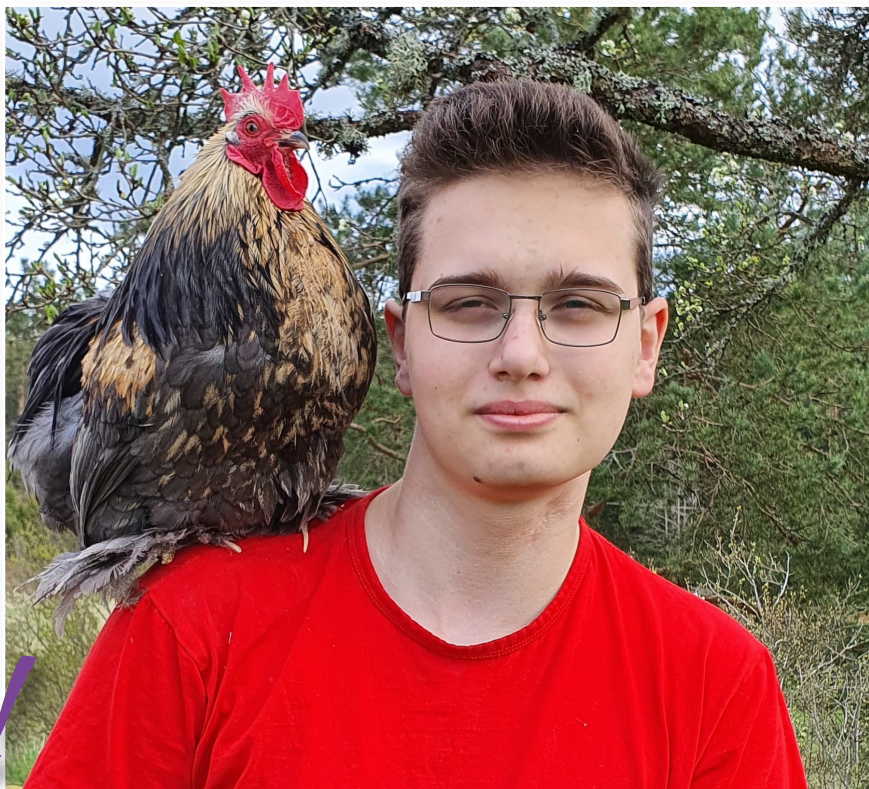

FOTO: PRIVAT

GILLAR DJUR. William Kohlström har tolv egna hönor, på bilden dock tuppen Jan-Erik. Efter nyår har William också en församling att "ta hand om".

William Kohlström, 18 år, är en av stiftets yngsta förtroendevalda. I vår börjar han uppdraget i Mellösa församling.

Vad betyder kyrkan för dig?

– Kyrkan är en viktig del av samhället. Och för mig personligen en viktig del av mitt liv efter skolan. Jag vill ha en öppen och tillgänglig kyrka för alla.

Är du uppvuxen i en "kyrklig familj"?

– Nej, inte direkt. Jag är uppvuxen och bor på en gård utanför Mellösa, ganska nära Flen. Familjen gick i kyrkan som de flesta andra, inte så mycket. Jag var med i barnkör ett tag, men jag är inte den bästa sångaren. Jag tycker om kyrkan och dess verksamhet, det är där man träffar och möter människor. Nu går jag på gudstjänst så ofta jag tycker att jag hinner.

Varför valde du att engagera dig i kyrkovalet?

– Jag såg att den yngsta personen som var med i fullmäktige och kyrkoråd där jag bor var runt 50 år. Det tyckte jag var för dåligt. Det är viktigt att vi unga också engagerar oss. Jag är engagerad i bygden och går också och lyssnar på kommunfullmäktiges sammanträden ibland. Jag vill veta vad som händer.

– Jag vill ha öppna kyrkor där man ska kunna gå in och bara sitta och fundera om man vill, och vara med andra om man vill.

Du berättar att du har Aspergers syndrom, har det påverkat dig?

– Jag har ibland känt mig lite utanför och ensam. Då är kyrkan och församlingen en bra plats. Det behöver vi lyfta fram bättre, visa allt kyrkan gör för människor förutom själva gudstjänsterna.

– Det är inte bra att känna sig ensam. Min mamma hittade en text som sa att "ensamhet är lika förödande för hälsan som att röka 15 cigaretter om dagen". Vi ska inte vara ensamma, därför är kyrkan en bra gemenskap.

Hinner du med mer än skola och uppdraget för kyrkan?

– Jag har också tolv egna höns som är väldigt tama och sociala. De bor i min gamla lekstuga. Alldeles nyss fick "jag" fem små kycklingar också.

Nu går du sista året på gymnasiet, Modern humanities. Vad ska du göra efter det?

– Jag vet inte riktigt men jag funderar på att läsa till statsvetare.

VÅRT ATT VETA

NAMN: William Kohlström

ÅLDER: 18 år

GÖR: går tredje och sista året på spetsprogrammet Modern Humanities på Europaskolan i Strängnäs.

BOR: med familjen på en gård utanför Mellösa.

AKTUELL: ny förtroendevald för Socialdemokraterna i kyrkofullmäktige i Mellösa församling efter årsskiftet. (Vid pressläggning oklart om han även har plats i kyrkorådet.)

INTRESSEN: spelar gärna dataspel med vänner. Djur, framför allt mina hönor.

PIA ANDERSSON

Utbilda dig själv i barnkonsekvensanalys

Gå "gör det själv-utbildning" i barnkonsekvensanalys.

"Den tomma stolen" används som symbol för att barn sällan (eller aldrig) sitter med runt bordet där beslut fattas som rör barn.

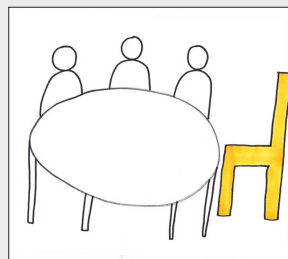
För att kompensera barnen deras brist på makt har kyrkomötet bestämt att församlingen måste göra en barnkonsekvensanalys inför beslut.

Du hittar utbildningen i Församlingarnas verktygslåda under "Lär dig mer om BKA". Utbildningen är tänkt att vara en plocklåda där du kan välja de delar du behöver just nu, du måste inte göra dem i en bestämd ordning. Det finns instruktionsfilmer, texter, material och förslag på poddar att lyssna på eller artiklar att läsa.

Gå gärna utbildningen tillsammans med flera i arbetslaget så att alla har samma grund att stå på inför ert arbete med att göra barnkonsekvensanalys.

Utbildningen på intranätet:

internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift/lar-dig-mer-om-bka

JANUARI

12-14/1 Barnledarkonvent

Barnledarkonventet är ett fördjupande konvent under tre dagar, med temat "Lyssna och lär". För barnledare 0-12 år, på Stiftsgården Stjärnholm.

14-16/1 Vuxenväg till tro

Ledarutbildning för dig som är nyfiken på eller arbetar med katekumenatet i församlingen. Som nybörjare går du grundkursen, annars en fortsättningskurs. På Stiftsgården Stjärnholm.

18/1 Dag för nya i konfirmandarbetet

Välkommen till en heldag full av praktiska övningar och metoder för konfirmandarbete. Dessutom tittar vi på hur konfirmandupplägg kan se ut och enskilda konfirmandpass. På stiftskansliet och i Strängnäs domkyrka.

21-23/1 IKON - ungledarutbildning

Denna gång är temat "Musik och sång – för dig som vill fördjupa dig att använda musiken i din roll som ung ledare!" För dig som är konfirmerad och vill få relevant utbildning som ung ledare. På Stiftsgården Stjärnholm.

FEBRUARI

15/2 Digitalt: Riktlinjer och metoder

Välkommen på en digital träff där du som är ny i konfirmandarbetet får veta mer om "Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbete i Strängnäs stift" och metoder för konfirmandpass.

17-18/2 Reflektionsdygn för kriminalsjälavårdare

Erfarenhetsutbyte och påfyllning för kriminalsjälavårdare i Strängnäs, Stockholms och Västerås stift. Marielunds stiftsgård på Ekerö.

MARS

Mars-maj. På stadig grund

En basutbildning för kyrkorädsledamöter. Starta den nya mandatperioden med

kunskap, inspiration och gemensamma reflektioner.

8-10/3 Källan

Ny start för kursen som vänder sig till dig utan kyrklig profilutbildning. Tillsammans med kollegor i stiftet får du fördjupa dig i Svenska kyrkans tro, lära och liv.

11-13/3 Läger för små konfirmandgrupper

Församlingar med små konfirmandgrupper erbjuds ett gemensamt läger på Stiftsgården Stjärnholm. Tillsammans blir vi ett stort gäng.

22-23/3 Ledarskapsutbildning

En tvådagars ledarutbildning för dig som är ledare men inte chef, på UL-grund. Två dagar internat, Stiftsgården Stjärnholm.

29-31/3 samt 21/4 Utvecklande ledarskap

Utbildningen omfattar sammanlagt fyra dagar, tre dagars grundutbildning samt en fördjupningsdag. För chefer och ledare med delegerat personalansvar i Strängnäs stift. På Solliden, Örebro.

Det finns mer

Alla kurser och utbildningar hittar du här: internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift/utbildning

Same same, but different

HAN VAR ung, det var tidigt 1950-tal, och tämligen nyanställd jurist på det stora bolaget. Arbetsuppgifterna förväntades alltid gå i första hand så när Axel Olsson äntligen kunde ta en veckas semester för att ansluta till hustruns och barnens sommarvistelse på Västkusten var han glad.

Kommunikationerna till den hyrda stugan var dåliga, först efter två dagar via tåg, buss och till fots nådde han äntligen fram i sensommarkvällen.

Nästa morgon, när han just skulle sätta sig vid frukostbordet knackade på dörren. Utanför stod handlarens son flämtande efter språngmarschen: "Meddelande till Herr Olsson – återvänd genast till kontoret i Stockholm."

Det var bara att kliva i arbetskostymen, säga adjö till familjen och ta tåget tillbaka till Stockholm.

Ytterligare en dag senare klev han så in i direktörens väntrum, togs emot av sekreteraren som meddelade att Herr Olsson omedelbart skulle gå in till chefen.

– Så bra att Olsson är här. Utmärkt att ni kunde bryta semestern. Jo, Olsson - pensionslösningarna för mellancheferna, vi behöver se över dem omgående. Hur är det... se här på beslutsunderlaget... har Olsson några tankar om hur detta löses på bästa sätt?

– Hmm, sa Herr Olsson, och ögnade dokumentet. Ja, efter vad jag kan se verkar detta förslag genomtänkt och bra.

– Genomtänkt och bra! Har Olsson inga mer kvalificerade synpunkter än så? Ni är ju ändå aktuarie.

– Nja, företagets aktuarie är förvisso Herr Nilsson – jag är företagets aktör i juridiska frågor...

– Javisst ja, så glömsk jag är. De låter så lika att det är lätt att blanda ihop dem. Men i så fall ska jag inte uppehålla herr Olsson ytterligare. Framför mina hälsningar till er maka och ha en fortsatt skön semester. Adjö.

Axel Olsson tackade för sig, lämnade kontoret och klev ut i eftermiddagssolen. Fredag... imorgon lördag och inga tågförbindelser till Strömstad...

Tänk; **Aktuarie** (tjänsteman med pensionsexpertis) och **Auktor** (jurist med företrädarskap), ja, de inte bara låter rätt lika, de resulterade förmodligen i 1951 års kortaste sommarsemester...

DENNA BERÄTTELSE som "Herr Olsson" med glimten i ögat återberättade för mig över en lunch, får mig osökt att tänka på julen 2021. På hur *till och med samma ord* kan ha helt olika innebörd.

Julen 2021 går nog till historien som en av de mest märkliga. Människor kommer till krubb gudstjänst, julbön, mid-

nattsmässa och Juldagshögtid med på en gång väldigt lika och väldigt olika pandemierfarenheter.

Sjukdom, sorg och avsked. Paus, vila och tristess. Permittering, konkurs och arbetslöshet... och ensamhet, ensamhet, ensamhet. Andra har vant sig vid hemmajobb, skaffat hund och vill inte alls återgå till tidigare rutiner. 2021 års julgudstjänstbesökare rymmer så olika bagage att förkunnarens uppgift framstår som nästintill omöjlig.

Om inte! Om det inte vore för julens underbara budskap; vittnesbörden om Guds ankomst till jorden.

Han som inte kom som en vältajmad kampanj nischad för en viss målgrupp, utan som ett litet oskuldsfullt barn – som en av oss.

Så att han – i vad han sa och gjorde, säger och gör, – alltid kommer i mänsklig ögonhöjd.

JULENS BUDSKAP är bekräftelsen på att Jesus talar med alla på vars och ens språk utifrån vars och ens situation. I pandemins kölvatten har han ett unikt tilltal och ett personligt svar till var och en av oss.

Han är den ende som känner vårt rätta namn och ser de erfarenheter – de gåvor – vi kommer med till stallet.

Och från krubbans djup vädjar han till dig och mig att låta honom komma med julfrid också i våra hjärtan.

STIFTSPENNAN**BISKOP JOHAN DALMAN**